

SUSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4/50 pessetes al trimestre
Extranger. 9/00 id. id.
Pagant per any, una pesseta de rebueta

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRINCIPAL
DIRECCIÓ
CARRER DE FORTUNY, NUM. 2 TERS
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - IMPRENTA, 2,298

ANY IX.-NUM. 2.616 BARCELONA, DILLUNS 6 DE MAIG DE 1912 UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

Els Jocs Florals de Barcelona

Esplèndida festa patriòtica. - "Els Segadors" - Manifestació catalanista. - "Els Segadors" pels carrers. - El nostre himne nacional ressona sota la Redacció del diari regionalista

El Catalanisme

Ahí, la gran festa dels Jocs Florals va tornar a tenir aquella plena significació patriòtica que va convertir-la, temps enrere, en la magna manifestació anyal del Catalánisme. Ahir, en el Palau de la Música Catalana, no s'hi celebrà solament l'acte cerimonial de la lectura de discursos i versos. La festa de les lletres s'afegí, com abans, a la festa de la Patria.

Els visques frenètics a Catalunya i el cant formidable d'"Els Segadors" ressonaren amb una força poc cop igualada.

Y allò, aquells visques i aquells cants, eren una resposta a les polítiques i a les tècniques dels qui han abdicat del seu vell nacionalisme català.

Allò era l'afirmació viril de que no morirà el Catalanisme, de que no'l podrà matar el Catalanisme! Com no'l van matar les persecucions oficials i els odis salvatges, no'l mataran tampoc les desercions i les traïdories.

Què's creien, doncs, els enemics i els ex-enemics del nacionalisme català? Creien els darrers possible el canviar per complet de procediments i de política, cremant avui tot lo que adoraven ahir, adonant avui tot lo que ahir cremaven? Creien possible apagar en el cor del poble la flama que els mateixos contribuïren a encendre? Si ella han abandonat idees, i principis, i actituds i himnes, altres ne quedaran que's serven amb amor i entusiasme i que estan disposats a seguir endavant pel camí dret de la llibertat i de la dignitat de Catalunya.

Han volgut enterrar "Els Segadors" els homes del regionalisme dinàstic, com han volgut enterrar el sentit nacionalista del moviment català. Doncs no l'hauran conseguit el seu propòsit. El sentit nacionalista perdurà en la nostra terra, i si ara es feble, ja l'enfortirem i l'arrelarem. Y el cant d'"Els Segadors" vibrarà i ressonarà per l'aire de Barcelona i de Catalunya. Y el bon cop de fals escalarà potent. No serà que's demani en son sentit literal, el cop de fals homicida sobre's castellans. És un cop de fals símbol i el nostre: un cop de fals que trenqui cadenes, que desfasti institucions, que talli entranyes, que sigui males herbes, que llueixi bravamet sota un sol de llibertat catalana.

Salt, doncs, als manifestants d'ahir! Salt als cantaires d'"Els Segadors"! Ells han destit les combinacions particulars i de les sales polítiques. Ells han tret per terra l'edifici de mentides i equivocs adonant aquells darrers anys. Ells han demostrat que es viu el Catalanisme variable, el que no s'eupni ni pídola, el que no reconeix institucions ni dinasties, el que està honradament separat dels partits del centre, el que sent la vergonya i la rabia de veure esclatada la patria, invadit el seu territori, profanada la seva llar, olesa la llengua dels nostres llavis i de la nostra ànima!

Parics y Folguera y Durán; procedits de m...

Ajuntament: Senyors Sotres, alcalde; Vallés y Pujals, Rosés, Pujals i Matons, tinent d'alcalde; Serra, síndic; Lluhi, Carreras, Martorell, Pardo, Nolla, Muntanola, Arola, Vallet, Condominas y Puig Morales, regidors; també precedits dels maces.

La comitiva passà pels carrers de Ferrán, Rambles, plaça de Catalunya, Fontanella, plaça d'Urquiza, Junqueres y Alt de Sant Pere, entrant al Palau de la Música Catalana. Per tots els carrers del trànzit, la gerència s'afegia a les vorades de les aceres per presenciar el pas de la llarga cortia de cotxes. Molts aplaudien, els demés, respectuosos se llevaven els barrets al pas de l'alcalde i del president dels Mantenedors Dr. Vogel.

Quan aquest ha entrat al Palau de la Música, una ovació atonadora ha ressonat a dins i a fora del local. El superb Palau de la Música Catalana, estava ahir com mai s'hagi vist, mediant d'hermosos i de bellesa.

Les baranes dels balcons estaven endomassades. En l'interior el cop de vista era enlluernador. Sota de l'orga s'hi aixocava el grandíssim dossier cubint el trono de la Reina de la Festa. La parel estava, com el sol, cubert de damassos color carmí. Els emplots de les llogetes i de l'infinitat, adornats de dossers y ab coronas de flors.

La festa

Y per aquella escala encastada y adornada en cada replà aixís com en el vestíbul amb arbutus, enllà la comitiva, presidida per l'alcalde, el senyor Vogel, el representant del president de la Diputació, senyor Roig y Armengol y el Dr. Laguarda. Quan feu la seva entrada a la sala d'espectacles, aleshores dels de la banda municipal i dels orques de l'Orfeó una ovació xarxosa acollí la seva presència. El públic, dret, ovacionava als qui entraven y d'una manera especial al senyor Vogel, al que victoriejava.

Ben prompte vegé tot hom que un caliu patriòtic, sortiment no extingit, sonava en el cor dels assistents a la festa. L'entusiasme existia: a la millor ocasió no's faria esperar el seu desbordament.

Prengueren seient en els llocs destinats a l'efecte tots els qui formaven la comitiva. A la dreta del trono de la Reina, s'hi colocà l'alcalde, presidint, qui tenia a la seva dreta, al Dr. Laguarda y al tinent d'alcalde senyor Vallés y Pujals, y a l'esquerra, al senyor Roig Armengol; els tinent d'alcalde senyors Rosés, Matons y Planella y al síndic senyor Serra. Darrera hi havia 'ls regidors y diputats provincials. A l'esquerra del trono y més endarrera de la taula destinada al secretari, que ocupà senyor Alemany y Borrís, hi prengué lloc el Consistori presidit pel Dr. Vogel, qui tenia a la dreta als senyors Perpall, Rosés y Segal y a l'esquerra al senyor Gambús. Al costat y al darrera del Consistori hi havia 'l Concell dels Jocs, amb els senyors Matheu, Guimerà, Martí, Cabot y Cabot, y a l'un y a l'altre costat del trono i darrera de les taulas dels presidents, els mestres en Gay Sabar, senyors Guasch y Alcover y representants de societats y corporacions.

El senyor Sotres pronuncià les paraules de ritual: «Comensa la festa» y l' silenci's feu y l'acte tingué comens.

El Dr. Vogel s'aixocà, travessa l'estrada, dirigint-se a la taula dels lleïdors y una ovació sorollosa l'acollí. L'il·lustre catalanista, estabí breus moments sense poguer parlar: els aplaudiments, els visques no li deixen pronunciar paraula...

«Ella la calma, el Dr. Vogel llegí 'l seu hermes...

Discurs

presidencial

IL·LUSTRISSIM SENYOR:

EXCELENTÍSSIMS SENYORS:

DAMES Y CAVALLEERS:

Amh l'ànima tota tremolosa de ma insuficiència, tota abruçada d'envergonyment de l'horrorosa disproporció entre'l servei esquitit que so pogut fer a les nobles aspiracions de vostra renaixença català, d'una banda, y de l'altra l'honor d'aquest lloc enlaïtat que m'ha cridat a omplir el vostre agraïment per tots conceptes excessius, no puc pujar-hi sense treure, però tenir més segur el perdó que humilitat vos demano de tanta gosadia, les resistències que en son dia hi vaig oposar a l'aquesta elecció, que tantmateix ha de ser el fet més transcendental de ma vida, tan pobre y llengua pesada sobre la ma severa de mon Criador.

Hauria jo volgut, abans de regonar cap deute de part vostra, enllistat l'altra meitat d'aquesta vobu dobles que vaig comprometre a forjarvos en les belles dimes del Cinquantari d'aquests Jocs, ont cada any els cors més xarxosos del jovent de Catalunya venen a oferir les primeres de ses amors divines y humanes; m'he arripat, però que tingués temps de referèndu l'vostre entusiasme, a mil·lions de deguts a mos carres de càtedra. Ja veieu que res m'hi ha valgut contra la vostra bondat, enghyosa a vèncer mos dubtes ab armes que devien desarmar a tot altre més rebec y tossut que jo, que sense anarhi ab mos peus, visc, de la moltes anyades, ab el cap y el cor a Catalunya.

Mes, tot y haventme decidit a seguir vostra generosa crida, angunda d'una altra mena començava a torturar-me. Vos havia dit en aquesta nit inoblidable que la clau m'ova havia de servir a obrir de bat a bat els jardins del esperit nacional del un y altre costat de la cloia.

Mes, encomanantem el vostre entusiasme y arrebrassantme la esperança a majors alures, vaig concebre un conubi del Geni alemany pellet en el tresor de sa llengua, amb

El doctor Vogel
President dels Jocs Florals d'enguany

l'ànima catalana que veia maldar per a pal·lar el seu en un esplet de flors y fruits, que si no era encara ornamet digne de tan xarxosa nota, devia fer enorguy y q'ell y tot, aspirés, encara que no fos a un cap de dit de la seva mà, que's deia ser més grega que tudescana.

Car no es cap minyó de sanc ardent y sentiments tendres el Geni alemany. Si que's immortal, com ho es, un cop nat, tot Geni nacional, però l'immortalitat no es fàcila de joventut, perennitat del Geni alemany! Immortalitat plagada de decrepituds vergonyoses de vell xurc, fredolís, maldós! Com ho és, doncs, que vis encara? No era poc comença per escanyar-la que va passar en aquell segle setze, primavera lluminosa de tos cosins meridionals, quan totes les aligues menjaven de ton cos sacros, mentres tos fills s'anxaven en civilitzats buides y xarxes? Com han pogut, no més un segle més tard, sortir de tos llares esllanguits Lessing y Goethe, Kant y Beethoven, Górris y Bismarck? Y com gossos ara mateix, erm de gracia y xop de tècnica y socialisme, dilirte per besar l'ungla rosada del dit més petit de la publiia més prometedora del món seixt?

Així tenia que tingués que sentir a preguntar al Geni de mon poble al Geni, orgullós de sa joventut, d'aquesta nació; y vaig respondre, abans d'oferrir de messatger de ses pretensions, a preguntar-li així a n'ell mateix abans, perquè jo no tingués qu'omundir si Ella m'inquirís ab sa candorosa ironia, primera de ses gracies. Y v'el preguntaria, sense guine por, perquè's Geni s'hi complaen a escollar benévols als esperits sense malícia com ho es vostre servidor. Pux no era cap malícia el jo, veient-li llís y mahall, imaginés xerxí-birio de la manera que s'hi feu ab Solomó. Com sentia vell y sortit, xerxí-birio a son costat dret una dona jove, de sano bultent y carns tibantes. Per aixó'l Geni de mon poble, a quins peus me trobava arrallat y sobre quins genolls osuts creuava més mans, sense enfonellir-se' a dignar contestar-me aixís:

«Està molt posat en rahó, mon petit servent, que'm records, ara que soc erm de gracia y xop de tècnica y socialisme, aquells hites temps més tristes encara, quan de poder morir jo hagués mort de dues mortis alhora: de la propia esterilitat y letargia y d'enveja de l'una y esplendor de mos cosins enllà dels Vosges y dels Pirineus y dels Alps, a qui no deixava mai de riure'l sol ni de bresarlos la maldia de la mar. Quins segles els de Radine y Calderón, del Tasso y Buomiralli parí mi, qui allavors tenia fills no més per que's destruís en les fèrries batalles religioses y compulsió dels vèns de la desp'ndre més de dia en dia l'ús de les eines de la pau, el pínzell, el compés, el cisell y més aviat que res l'ús de la ploma, germana muda però, més sabia y neta de la llengua. Y vingué'l moment que ni llengua me restava per dir l'exces de mes penes y l'escassesa de mes alegries. Pux devien aquells fills meus, —tan pocs que's podia comptar pels dits de la mà,— qui feien un esforç heroic per seguir pensant y escrivint mentre tols els demés crivien y malparaven y festonaven ni se's sentia cap bon mot a sortir de ses boques distorides, no devien aquells hores de la nit d'un poble emmallevat la llengua fèrria dels llatins, y ses esposas, més heroiques si cap en l'humiliació, empar la llengua dels barbojeier barrejament tot un poble durant dos segles...

meus són tornats una altra vegada vers el Nord, timent per retrobar aquella desolació, van miserablement esgarriats... Jo no vull pas més fills de la boira... vull sol, vull mar!»

«Doncs si vine a donarte sol, a donarte mar—vaig cridar jo, vostre servidor, apropiant d'aquesta exclamació violenta del Geni.—Allí tens a Catalunya, qui ha cridat a tot servent a que's banyí en son sol y en sa mar. No subs pas per ventura que Catalunya s'estada adonant y aparellant com una nuvia frissosa de veure la has enlaïrada de qui ha d'esser son espós, durant vora d'un segle? No s'ont comensar per dirte ses belloses y ses ventajoses; mes l'otes se reduïren a netedat y forsa: netedat del sentir, aborrit monstrositat rondiniques y forsa del voler intensiu, maldat per fer viure, desembarcar, florir y fructuar no més els gormes de sa rassa descansada de la dos segles, y la forsa de son voler extensiu, brindantse generosa a fer viure y enfortir ab sa propia sava les demés regions del cos enruvanyat d'Espanya, y d'alme se pot aportar l'exces de vida que hi son battegut en son si turgit, an aquell continent tenebrós, que ja seria seu y ben seu de no haverse abandonat an alló que tu mateix, o mon Geni, hi malparaves lo millor de tos forces, en baralles buides y xarxes. Mes ara's presenta Catalunya, neta y forçada y una, digníssima de qualsevol l'vri ric y superb qui volgués, emmanit ab Ella, sortir a conquerir el Mediterrani.»

Fins aquí m'havia arrebrassat l'entusiasme quan vaig veure'l Geni somriure d'un somris tan fi que jo degui emmudir, curt y ruborós. Y després d'un somris molt llarg, que s'assumia s'anava resolvent en una expressió de reny paternal, desfogué's llavis primos y flonjos y va dir son pensament aixís:

«Semblas un joventut, tu, qui ja tens els polsos novats, amb aitals fogositats d'entornat y esperances de minyó anebretat. Creus tu que jo no sapigué quan flachs son encara's fonaments hont reposen? No cal pas que m'emmanis de la Mancomunitat, de la Generalitat, ni dels Estudis catalans ni del Institut per la Cultura de la Dona ni del Centre autonomista de Dependents del Comerç y de la Indústria ni del benemerit Excursionista ni dels triomfs del Orfeó Català, ni de mil coses d'altó més llombes y esperanzadores, ni d'un estol d'homes, artistes, quítics, poetes, negociants y mestres d'estudi, aplegats en amigüola rixat en l'entorn de la Catalunya d'ahir, coses y homes, que jo tinc noves lo mateix 6 millor que tu. Tot això, mon servent, son els primers badals no més d'una ànima que surt d'un son de mols segles. Creume que jo m'hi coneix, pux no he dormit jo mateix més temps d'una ànima catalana? Però jo pobra vell, que ni pue fer res més que rumiar, d'alme se per l'espargit piadós d'una ànima que tota porta la compassió, jo tan feble que de no veure l'espargit rejoyent d'una ben madura y posada, no m'hi revindré tan aviat com tu t'ho imagines. Doncs, mon bon servent, si t'ha cridat la gent d'allí a conrear recorts y escallar esperances, desvén d'engressar tos amics ab combrús que tu t'has emparat sense adreure als pocs anys de la meua y als mols del pretit mui. Anelles nupcials han volgut que's tornessin les claus qu'estàs fent: dona l'antimatèix que signis claus y dona pressa d'enllestime l'altra, perquè se's que's tenen trestit. Y veuràs com l'ànima que m'ofereix, s'anirà enfortint ab els fruits vells de mon verger, productes de ma ja prou segona joventut. Y abans que preguis la vobada cap a la terra d'aquella bona gent, escolta mos desitjos. A tu t'he desitjat no més tant anys com el caldrà per que vegis tornat feli y realitat alló que desitjo a Catalunya. Pux deus saber qu'un dia axocaré mes mans sobre de Catalunya: serà aquell dia que l'esperit català informi sa constitució tota y imperi dins ses institucions totes; qu'ella mateixa regexi sos destins, dintre de l'unitat de la patria més ampla, oberta a la veu de ses ciutadanes, tols, fins al més pobre, educats per emèndre als peny sense passió; que la dissenso entre sos fills, si encara n'hi haigua, no ja sigui filla de l'enveja, sinó de la naturaldesa de les coses, qu'el conflicte n'es la vida; aquell dia que l'esperit de Catalunya s'hagi escampat per tot arreu d'Espanya, jo—va concloure'l Geni vell de l'Alemany—axocaré mes mans sobre de Catalunya, però benent, pas cap conubi ni amb mi ni amb cap altre geni de rassa estranya, sinó per ugraria, ab el crisma de l'humanitat, para esposa-verge del Geni de l'Iberia.»

Aprés aitals mots, va callar el Geni de ma rassa y va callar també confós el vostre servent ajupit a sos peus, no sabent què al·lir.

La lectura interrompuda sovint pels aplaudiments, signó coronada per una ovació delirant, entusiasta. El Dr. Vogel, tingué d'acacarse diverses vegades del seu seient per escoltar els victors de l'auditori.

Memoria

del secretari

Seguidament el secretari del Consistori senyor Alemany y Borrís, donà lectura a la Memoria, en la qual, com de consuech s'expliquen els motius que han tingut els Mantenedors per donar el seu veredict. El notable discurs del senyor Alemany, bellament escrit y apudat fortament, acaba amb una necrologia dedicada an els que han desparegut del món dels vius durant l'any.

La flor Natural

El secretari obrí seguidament el plec que contenia'l nom de l'autor premiat amb la Flor Natural, per la poesia «Exode». Lemna: «Camina, caminaria». L'autor resulta esser don Jaime Bofill, el qual pujà a recullir son premi, entre's aplaudiments del públic.

Y acompanyat el poeta premiat dels invítats del Consistori senyor Perpall y Roges, se dirigí a fer ofrena de la flor, relligida amb una hermosa cinta de les barres catalanes, a la dama de la seva elecció, la qual havia d'esser proclamada Reina de la Festa.

La reina

de la festa

En aquest moment tota l'atenció de la sala estava fixada en la dama que havia d'entrar. Quan aquesta del bns del poeta feu l'entrada, els acorts de la banda y de les orques, se renovaren novament les ovacions y la visques. La Reina, amb un ric vestit y mantellina blancs ocupà son siel, rebentla, a pet dret, tot hom qui tenia lloc en l'estrada.

El senyor Vogel, proclama després son nom: Senyoreta donya Maria de les Neus Carulla y Carulla. Altra ovació ressonà en la sala.

La poesia premiada

L'autor llegí la seva obra. Veuslaquí:

Flor natural

Exode (Fragment)

Esment no pue haver de mon estrany viatge, passat de que tot d'una me trobo en un país desconegut y solitari. Cada tronc, a cau d'orella'm paria, acompanyat y rone, de tal faia, que ignoro a casa nova passa, si empen un jo benevolent 6 d'amenassa, Apunja la rosada, serena claretat. És pès folxuc qu'als vespres el rot del rató, quítics, poetes, negociants y mestres d'estudi, aplegats en amigüola rixat en l'entorn de la Catalunya d'ahir, coses y homes, que jo tinc noves lo mateix 6 millor que tu. Tot això, mon servent, son els primers badals no més d'una ànima que surt d'un son de mols segles. Creume que jo m'hi coneix, pux no he dormit jo mateix més temps d'una ànima catalana? Però jo pobra vell, que ni pue fer res més que rumiar, d'alme se per l'espargit piadós d'una ànima que tota porta la compassió, jo tan feble que de no veure l'espargit rejoyent d'una ben madura y posada, no m'hi revindré tan aviat com tu t'ho imagines. Doncs, mon bon servent, si t'ha cridat la gent d'allí a conrear recorts y escallar esperances, desvén d'engressar tos amics ab combrús que tu t'has emparat sense adreure als pocs anys de la meua y als mols del pretit mui. Anelles nupcials han volgut que's tornessin les claus qu'estàs fent: dona l'antimatèix que signis claus y dona pressa d'enllestime l'altra, perquè se's que's tenen trestit. Y veuràs com l'ànima que m'ofereix, s'anirà enfortint ab els fruits vells de mon verger, productes de ma ja prou segona joventut. Y abans que preguis la vobada cap a la terra d'aquella bona gent, escolta mos desitjos. A tu t'he desitjat no més tant anys com el caldrà per que vegis tornat feli y realitat alló que desitjo a Catalunya. Pux deus saber qu'un dia axocaré mes mans sobre de Catalunya: serà aquell dia que l'esperit català informi sa constitució tota y imperi dins ses institucions totes; qu'ella mateixa regexi sos destins, dintre de l'unitat de la patria més ampla, oberta a la veu de ses ciutadanes, tols, fins al més pobre, educats per emèndre als peny sense passió; que la dissenso entre sos fills, si encara n'hi haigua, no ja sigui filla de l'enveja, sinó de la naturaldesa de les coses, qu'el conflicte n'es la vida; aquell dia que l'esperit de Catalunya s'hagi escampat per tot arreu d'Espanya, jo—va concloure'l Geni vell de l'Alemany—axocaré mes mans sobre de Catalunya, però benent, pas cap conubi ni amb mi ni amb cap altre geni de rassa estranya, sinó per ugraria, ab el crisma de l'humanitat, para esposa-verge del Geni de l'Iberia.»

Aprés aitals mots, va callar el Geni de ma rassa y va callar també confós el vostre servent ajupit a sos peus, no sabent què al·lir.

La lectura interrompuda sovint pels aplaudiments, signó coronada per una ovació delirant, entusiasta. El Dr. Vogel, tingué d'acacarse diverses vegades del seu seient per escoltar els victors de l'auditori.

Accésits

Els obteners, essent cridats per ordre y pujant tols a recullirlos, els senyors següents: Primer: «Cant de l'ànima del joier a l'almadós. Don Pere G. Bassegoda; segon: «Canten y Arrietas. Don Antoni Sans Talla; tercer: «La font que canta. Don Martí Montany.

L'Englantina

Desclós el plec corresponent, resultà esser autor de la poesia premiada d'Espanya endins. L.: «Oda a la tramuntana, ont Edmud Girbal Jaume.

Pujà l'autor a recullir el premi en mitj de grans aplaudiments. Ell mateix llegí sen trevall, el qual interromput d'alguns vegades per les aclamacions, fou ovacionat final.

Veuslaquí la poesia:

L'Englantina

Espanya endins
(fragment)

Jo me'n llevo demat,
matinet a punta d'alba,
poso la peilla al cavall
y m'en vaig cap a monanyes
taliré, lirón,
taliré, lirón,
balirón luminau,
taliré, lirón.

El galó negre al capell,
la sabata encobellada,
ja m'eu pujo costa amunt,
amunt la costa sana.

Quan la en soc a mitx pujar
endresso els ulls cap a casa:
—Adeu siuu, bon Amor,
color de rosa gemada!—

Quan en soc a dalt de tot
sento les clobes encara:
—Cloqueret, adeu siuu,
Adeu siuu, pare y mare!

En tombant el carener
un sospir se m'escapava:
y el cor se'm feia més xic,
y el mon se'm feia més ample,
taliré, lirón,
taliré, luminau!

II

De dalt d'una carena
se vist el Rosselló:
la tarda era serena,
el sol confortós;
muntant del cor als llavis
nivava una cançó:

«Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any floren:
Primavera y Tardor»

Jo n'he servit per sempre
l'espèndia visió
y una edelweis morada
per a enviar al Amor.

«Jo que no l'aimo gaire,
jo que no l'aimo nòs
vivria en esa terra
la vida del pastó».

El Primu alvino
no hi fa pas la partió;
la terra es ben germana
al nu i altre canó.

«Oh terra, oh terra mare!
Oh pare Canigó!
Jo tinc la copa alçada
a la teva llahor».

Qu'els anys te'n glori
y la terra abunda;
y'l vent de tramontana
etern pregona!

Benhaja la glosada
del vi de Rosselló.

Muscat de Rivesaltes,
regal, fresca y xardó,
perfum y formentia
sedollats de dolçor».

Y un cop la escolada
el cor m'arrena un pló:

«Montanyes regalades
son les del Canigó...
Per mi be ho son estades,
mes no ho son are, nòs»

En Giral, mestre

Apilbat l'entusiasme produït per la lectura de la poesia premiada, el Dr. Vogel, acudint a la demanda del secretari del Consistori, proclamà Mestre en Gay Saber a En Giral, el qual ha obtingut ja els premis reglamentaris.

En Giral signa acullit en braços dels demés mestres, emmès de les més gran ovacions.

El nou mestre, al trobar-se davant d'en Guimerà, inclinà la testa benalhi la mà. L'ovació aleshores signa indescriptible.

Mestre Guimerà deia:—Deu vos dongui força anys de vida per canjar l'Independència de Catalunya. Jo ja no la veure, però vos que la veureu!

Tots els qui estaven al costat dels mestres en Gay Saber, escolaren en aplaudiments que recullí, frenèticament, el públic.

Accésits

Obtingué'l primer don Joan Arís Colomer, per la seva «Oració dels records» y el segon don Josep M. Tous ab son «Crepuscle».

La Viola

Resultà esser autor don Manuel Folch y Torres, que no's presentà a recollir el premi.

El senyor Gambús, del Consistori, llegí la poesia, que fou molt aplaudida.

La donem a continuació:

La Viola

En elogi d'una bona mestressa

Jo voldria ben escriure
de la vostra perfecció,
oh, vos, qui sembleu revirar
els ulls dels Salomó!
Dels vells temps en la lluminau
un tinguin en presentiment,
y fou per vos la lluminau
dels llors del rei sentit.
Per vos, també, es l'afelbida
veu del pobre versador,
que tremola enforçada
de la vostra devoció.
Caminà altres l'afelbida
d'heroines varonils,
que jo tinc l'ànima presa
de vostres gestos humils;
De vostra vida qu'acala
aquest rostre interior
que us sobrelleix a la cara
perquè no us cap dintre'l cor.
d'aquesta pau tan serena
de vostra flor, qu'heu tornat
tota dolça y tota plena
de la vostra suavitat.
Oh, la dona casolana
que fou la llar somrient
ent tota cosa s'afunda
de sen vostre acurament!
Ont tot es eloquencia
que pregona un bell mot
la vostra clara presència,
senyora y reina de tot.
Jo us contemplo en cada cosa,
sento arreu la vostra mà,
de vostra essència aromada
aquí tot se penetra.
Heu fet a vostra factura
tot quant us volia y us veia,
faisons de vostra figura

els ulls contemplan arreu...
En l'aviu escarissada,
providença pel tema,
no us adormiu refusa
en lo incoert del que vindrà;
que no us pas de la riquesa
l'avariciós dalt,
qui us fa l'ancor l'arquimesa
y'l rebost aprovel:
Camp fecund ont fructifica
la lleuor de tot alany,
en vos un grà's multiplica
en cullita de bon any.
En la taula qu'heu parat,
pa hi lleuau per vos parat;
la estovilla immaculada,
es del lli que heu filat.
L'alegría que la enrialla,
que la fa de gust millor,
es la que de vos devalla
com una benedició.
Alabada y benedida
sou del ben sortit espòs;
joia de la seva vida,
oasis del seu repòs.
Benedida y alabada
sou dels fills qu'heu infanat,
per la lleu que's heu donat,
pels dolors que us han costat.
Y tot son veus que s'exalten
de vostra gràcia en llò,
y tot son fronts que s'acalen
per fervor adoració.
La virtut del vostre exemple
fa sàbia tota la llar;
la vostra llar es un temple,
vos, el deu familiar.

Accésits

Signeren adjudicats: el primer a don Josep M. Vidal y Pomer, per son «Eclips de roses».

El segon a don Antoni Martí Monteny, per «Missiques». El tercer a don Josep M. de Segarra per «La celestia amestisa».

Copa artística

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Desclós el plec que contenia'l nom de l'autor del treball «De la vida del Joan Franco».

Les meves paraules han de significar, doncs,
l'intensa gratitud que arreu palpita, al veure
ajustats en conjunció bellíssima, per virtut
de la poesia, tots els elements vitals de nostra
Patria.

A la damisela qui, enlaintant per sobre
de la mitidat, ostenta sa bellesa y gentilesa
y en el mirall realisme dels poetes regna so-
briament, no sols gratitud, mes veneració
havem de tributari.

Y a vosaltres, dames y cavallers, genuïna
representació de la Catalunya forta qui tre-
balla amb voluntat quan del treball es hora,
qui cerca, en els moments de repòs, el dol-
cissim refrigeri de l'art, a vosaltres, mirall
de norma, aubada gloriosa de la Patria som-
niada, al rememorarvos en nom del Consistori
per la vostra assistència en aquest festival
que han de cloure mes paraules, per no es-
trocar amb el meu prosoisme l'entusiasme
fructífer de que esteu arborats ni malar en
flor el vital estimul que de les fruïcions estè-
tiques sempre'n segueix, us diré lo que de
sobresabeu, lo que enjoia nostre cor, us
diré que la vitalitat espiritual catalana es
avui dia tan potentia que, per sa pròpia vir-
tut, emicobrarà trabes, salvarà esculls y cre-
xerà uniuosa, anc que sia castigada per vent
geliu y elevador.

Anys han passat en quells Jocs Florals
de Barcelona, columna d'intellectualitat ca-
talenca y entoria viva d'ideal patriòtic, tron-
tollaven sols la pressió d'un clam depriment
y negre. Anys han passat en que l'ànima na-
cional semblava adormida, si no abatuda.
Llavors, els catalans de cor y de seny safe-
ren a la tradicional institució per respirar
consol y repandre fonsa, talment com el
gegant Aníbal Jovana la terra per recobrar vi-
gor.

El treball del senyor Roger fou aplaudit
d'una manera entusiasta en diversos de sos
passatges y coronat al final amb una oració.

Mes, ara, admirats de la labor meriti-
ssima de la Diputació de Barcelona qui estreny
llessos de germanor y crea l'Institut ja glo-
rios, tremolosos encara del triomf assolit
per l'Orfèu Català, integrament satisfets de
lo vt d'estudi y de l'acumulació de tresors es-
pirituals amb que apareix, brillant, la ge-
neració novel·la, no podem menys d'entourar
un himne d'optimisme.

Quan encara la nostra llengua no ha tro-
bat entrada en els centres d'ensenyament, la
Sorbona l'admet a mans benides. Quan la
majoria dels catalans han de llegir les no-
tícies del món en llengua estranya, un bras
de Europa, de l'Alamania exit, estuivament pren
la dolça Catalunya y l'enleia y dignifica
perque totes les nacions més avensades l'ovir-
in y respecten.

Oh, estimadíssim doctor Vogel! La publicac-
ió del diccionari català-alemany ha promou-
ida y enlaidada una ona d'agraïment, tan
força, que tothom ha sospirat de goig y de
plena satisfacció al veure's assegut en el
sillat honorífic de la nostra terra. Per aclama-
ció, heu pres estada entre'l principi de les
lletras catalanes. Deu benedici la vostra labor
qui tant nos honra y enalteix. Vos podeu dir
ben altament, amb noble orgull, ab pura joia,
que heu conquistada l'estimació de tot Cata-
lunya.

S'acaba la festa

L'arcalde donà per acabat l'acte y la co-
munitat's disposa a reafre.

El senyor Vogel recull la Reina, y cedeix
son bras a l'arcalde. Aquest acompanyant a
la senyora Carulla seguit de donya Carme
Karr acompanyada del senyor Oller, y dels
demés de la comitiva travessa la sala als
nords de la banda y entre aclamacions y vis-
ques.

«Els Segadors»

El cant patriòtic, en una diada com aquesta
de fe y d'entusiasme, no podia mancar-li.

Ja durant la celebració de la festa, alguns
entusiastes llensaren, de descló segon pas
del Palau, unes fulles conteni la lletra del
popular himne.

Però al retirarse la comitiva, ningú pogué
contenir l'entusiasme patriòtic, y foren cen-
tinars de veus les que es cantaren «Els Segadors»
plenes de fervor patriòtic.

A la sortida

Es imposible destruir fidelment l'entusias-
me de l'immensa gentada que espera al
carrer la sortida dels concursants a la pa-
triotica festa de les lletres catalanes.

Els aplaudiments y visques a Catalun-
ya no paren un instant. Les personalitats
del camp catalanista son entusiastament sala-
mades, y quan passen alguns prohoms re-
gionalistes, la multitud erige ironícament fins
a enroquinar, «Visca el cant de la impoten-
cia», manifestant els «Segadors» son entona-
ment per mèters de ciutadans.

Expendit tot el pur patriotisme que'ns re-
cordava els millors temps de la nostra
causa. Davant d'aquella espontànea y gran-
diosa manifestació passen com mitg avor-
gonyits alguns d'aquells ex exiridits (!) de
la Lliga.

Un ciutadà, al passar en Puig y Cadafalch
y en Durán y Ventosa, no pogué contenir
y viscoria entusiastament a Catalunya, men-
tres el primer dels dos prohoms de les dretes,
exclamava, com volgentes excluar:
«Que visqui, sí, Catalunya; però lo que sento
es que això se'm digui amb la mateixa in-
tenció que quan a Madrid escribien els
cris de «Viva España».

Mentres tant, la comitiva oficial fa camí
cap al Parc a fi d'assistir a la inauguració
del que fou tan insigne poeta en Teodor
Llorente, gloria de la literatura valenciana.

Una comissió del «Centre Regional Valen-
cià» col·locà una artística corona de la
qual hi penjà una gran llassada amb els co-
lors de la senyera de Valencia. Darrera'l
còrte seguien gran nombre de fills de la
regió germana que no paren d'aplaudir.

Aquella gran gromada s'encaminà cap al
Parc seguit al Ajuntament.

Y les vibrants y enèrgiques notes del nos-
tre himne retrunyen mentre'l senyor Llo-
rente, el governador, amb molt bon acort,
no envia cap agent de les seves ordres a la
hermosa festa, lo qual fou causa que no
ocorregués el més petit incident. Ahir, amb
l'entusiasme que regnava, la més petita ex-
trallimitat per part de la policia hauria
ocasionat un veritable conflicte d'ordre pú-
blic o forosament les autoritats donaren
una mostra de senyatesa que sempre ha-
urien de tenir.

Diversos

La Associació Nacionalista Catalana, as-
sistí en corporació a la festa dels Jocs Florals
y tots els seus individus assistiren a la pa-
triotica manifestació.

Aquesta entitat catalanista manà fer una
tirada de 25.000 exemplars del nostre cant
patriòtic, els quals repartiren profusament
dintre y fora del Palau de la Música.

Gràcies molt tancades, y essent entusias-
tament començat, el fet que'ls valencians
que prengueren part en l'acte també can-
tessin «Els Segadors».

—El governador, amb molt bon acort,
no envia cap agent de les seves ordres a la
hermosa festa, lo qual fou causa que no
ocorregués el més petit incident. Ahir, amb
l'entusiasme que regnava, la més petita ex-
trallimitat per part de la policia hauria
ocasionat un veritable conflicte d'ordre pú-
blic o forosament les autoritats donaren
una mostra de senyatesa que sempre ha-
urien de tenir.

El sopar dels Jocs

Constituí un èxit. Cap any hi havien vist
tants concursants. El saló de can Masini,
ocupat per una larga taula de cap a cap.
Y encara's toca-horden tingueren d'inqui-
ritar-se en una habitació contigua.

Hi havia'l senyor Vogel, Perpiñà, Segar-
rà, Boell, Segarra, Gambús, Boell, Millet
(S.), Colomer, Roger, Giral, Martí Julià, Mo-
ra, Folguera Duran, Alemany, Malquer, Ma-
theu, Serra Pagés, Roure, Pere Coll, Conella,
Gomis, Oller, Bassegoda (Ramón), Miquel y
Planes, Páez, Guimerà, Martí, Bassegoda
(Pere), Bassegoda (Borventura), Aleover
(Joan), Oliver (M. dels S.), Puig, Gual, Cots,
Deu, Cadenas y Grametx, Cabot y

Llorente, al qual califica de model de perio-
distes y mestre d'escriptors, encara que, més
que res, ha sigut el poeta de Valencia.

Diu que'n Llorente, en 1889, enamorad
de la nostra Festa, la instaurà també a la se-
va terra, ont al igual que aquí, se conserva
encara amb el mateix calor y entusiasme.

Fa rement de la obra literaria del gran
poeta, citant entre altres de les seves famo-
ses poesies «La barraca» y «El Rosari de la
vidua» que tan bonic li valgueren.

Diu, ademés, que l'illustre valencià escri-
bia de cara a Catalunya puig el mateix ho-
deia: «Escriu per vosaltres».

A aquest mateix Parc—alegeix l'orador,
hi hem perpetuat la memoria de grans ho-
mes, tals com en Milà y Fontanals, Emili
Vilanova, Víctor Balaguer y Marián Aguiló,
y per això Barcelona que tan estimà en en
Llorente, no podia deixar de rendir-li un
just tribut a la seva memoria.

El senyor Matheu acabà'l seu bell dis-
cors glosant la bella obra del poeta y des-
prés d'algunes breus consideracions afirma
que l'homenatge de Barcelona a ningú pot
estranyar, puig la nostra ciutat no es sols el
cap y casal de Catalunya, sino que també
el cap y casal de les lletres catalanes.

Grans aplaudiments coronaren les darreres
paraules del senyor Matheu.

Acte seguit se dona compte d'un telegrama
del Centre de Belles Arts de Valencia,
adherint-se a l'acte, així com també d'un
altre de la família Llorente que per ma-
laltia d'un dels seus individus no ha pogut
assistir al acte com se proposava'l fill del
indivisible escriptor valencià.

«Lo Rat Penat» estigué també represen-
tat a l'acte.

A continuació, l'arcalde senyor Sotres, ac-
ceptà'l monument en nom de la ciutat y
dedica a l'ensems sentides paraules en en
Llorente, l'obra del qual s'inspirà sempre en
Fe, Patria y Amor, la trilogia de la nostra
festa literaria.

Aconsegua que progressin exemple en a-
quell venerable ciutadà que tan estimà la
seua terra, y així, tots contribuïrem al re-
sorgiment de la nostra estimada Barcelona.
(Aplaudiments.)

El senyor Sotres mana descobrir el bust
del Llorente y el públic prorromp novam-
ent en aplaudiments y visques.

Francisco Sardá y Ládico

HA MORT

(E. P. D.)

Sos desconsolats mare Antonia Ládico, Vda. de Sardá, germà Joan, cunyada Dolors Dexeus, nebot, oncles, cosins y demés parents, presents y ausents, parti-
cipan als seus amics y coneguts tan sensible perdua y els hi pregan que'l tinguin
present en las seves oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, Passeig
de Gracia, 98, avui dilluns, a les tres de la tarde, pera acompanyar el cadavre a
la Iglesia Parroquial y de allí a sa darrera estada; Cementiri Nou.

NO'S CONVIDA PARTICULARMENT

molts altres que'ls noms sentim molt no re-
cordar.

L'apil transcorregué animadament en mitj
d'una grossa animació y entre la més franca
fraternitat.

Naturalment, porque casi que sols per això
s'hi va en el sopar dels Jocs, al final hi ha-
gué lectura de poesies y discursos.

Se llegiren una telegrafia que s'han diri-
git l'una a la senyora de Vogel y l'altra als
seus deixebles, donats també lectura al te-
legrama que de mossen Collet havia rebut
l'illustre president del Consistori.

Y després vingueren les lectures. En Ma-
theu en breus y sentidíssimes paraules fa
olvidu del sopar en el senyor Vogel, a qui sa-
luda en nom dels literats catalans que li
donen merces per haver acceptat la presiden-
cia dels Jocs.

En Bassegoda, el guanyador de l'acostís
a la flor donà lectura la composició agra-
ciada; en Martí Monteny llegí «la font que
cantas»; en Folguera y Durán donà lectura
a «Oració dels Records» de l'Arís; en Se-
garra igualment llegí la poesia original agra-
ciada en els Jocs; en Malquer brindà per
Alamania y la senyora de Vogel; en Con-
rall Roure pronuncià sentides paraules en pla-
bansa de la terra germanica; en Boell donà
lectura a una composició original inédita;

en Sala Bonill donà a conèixer també una
poesia; en Giral Jaume llegí's seus hermo-
sos «Gols en llor de madama Carolina»;
en Joan Aleover, recitá després d'haver pro-
munciat una magnífica discurs, la seva hermo-
sa poesia «La Balanguera»; en Gualch recitá
tres hermosos sonets; el doctor Vogel,
llegí en alemany la traducció de «La vaca
del nostre gran Maragall»; altre cop en
Joan Aleover, d'auçad de son seient per
recitar la seva magnífica poesia dedicada al
general Nagi; en Gambús, recitá el brindis
«A Felix V», den Francisco Matheu; en Ma-
rtí Monteny, donà a conèixer més versos de-
dicats a la seva estimada y que son una fi-
gura d'art y bon gust; en Perpiñà llegí
una poesia original, ben tallada, ben ri-
mada, deservint un viatge de Mallorca a
Barcelona; en Segarra, recitá «l'hoste», poe-
sia den Joan Aleover, dedicada a Ruben
Dario, y en Gambús llegí una colecció de
sonets originals.

Així acabà la festa a quarts d'una de la
nit havent estat tots els qui llegiren o re-
citaren fortament aplaudits y felicitats.

La conferència del Dr. Antich

El conferenciant, entre mitj de
grans interrupcions y escàndols
del públic, condemnà valentment
l'obra y l'actuació del Partit radi-
cal y rectificà al Sr. Llorente.

Ahir al matí tingué lloc la conferència
del doctor Antich, al teatre Espanyol. Se
havia dit que'l conferenciant, una de
les persones de més relleu y prestigi del
partit radical y un dels pocs prohoms
d'aquella colla que ha tingut amb els llibres
un tracte assidu y intel·ligent, embesti-
rà energicament al seu partit y a les de-
més forces republicanes de Catalunya, y
així portà al teatre una gran gentada.

La sala era plena al començar la dis-
tacció, y poc després ho eren totes les ga-
leries. Se pot dir que'l doctor Antich feu
un discurs molt sincer y enèrgic, no de-
fruant als oients.

Cap a un quart d'onze el conferenciant
entrà a l'escenari, acompanyat d'uns quants
senyors pertanyents a la Agrupació Repu-
blica Social, organitzadora de l'acte. Per
la sala ressonen aplaudiments.

La major part surten de les quatre o
cinc fileres primeres y d'un parell de palcs
ocupats pels dissidents del carrer del Vi-
dre.

El senyor Sirvent obre l'acte amb mes-
bres paraules, recomanant tolerancia y
atenció, cosa que per lo que's vegé des-
prés no podia esser més pertinent. «No
fou com aquells que en nom de Crist son
intolerants, escolteuho vosaltres, en nom
del goro frigi». Y sense més, donà la pa-
vula al doctor Antich, qui en síntesi vin-
gué a dir:

En las darreres eleccions, l'unió de les
dretes aconseguí més vots que no pas cap
dels dos partits republicans de Catalunya.
A què es degut això? No donem la culpa al
enemic, que ell fa el seu camí; la culpa la
tenim nosaltres. En la nostra desunió hem
de buscarhi l'explicació de la derrota. Y jo
vinc a dirvos que si seguix la desunió
anem a la ruina.

Y això no solament nosaltres, sino els
altres partits republicans han de meditar-ho.
La meua opinió y aquesta es la con-
clusió meua, es que tots els republicans
de Catalunya s'han d'unió en un partit
republicà català si no volen esser arros-
segats per la reacció. No vull, doncs, una
unió com la predicà el senyor Sol y Ortega,
sino com la defensà el diari republicà «El
País», es dir, autonomista com soc, oreu
lo millor que cada regió se constituïxi
en partit republicà autònom, y se federin
tots en bé d'Espanya.

El partit radical pateix dues dolencies:
una crònica y una altra aguda. La prime-
ra, es l'organització y el funcionament an-
tidemocràtic del partit; la segona l'obsta-
clació en no voler projectar llum meridiana
sobre les suposades immoralitats d'alguns
regidors.

El doctor Antich explica aquests mals.
Vol que'ls candidats siguin nomenats per
avant-votació y no com passa ara, què's
designa una comissió nomenadora formada
gairbé sempre per la Junta municipal,

aquesta no s'enten y després s'ha de don-
ar un vot de confiança al què's per a que
ell designi les persones que han de formar
la candidatura. Jo, salvant els respectes
que's deuen al què's, haig de dir que això
es dictatorial. (Rumors; algú intenta un
aplaudiment, que no arriba a produir-se).

Els candidats nomenats així, continua-
no son fills de la voluntat del poble. Des-
prés perden el contacte amb aquest y
sense'l poble no seu governar un partit
republicà. Al principi, quan el partit es
dèbil y desorganitzat, podia explicar el
poder personal; ara'l partit ja es gran y
fort y no pot admetre aquest sistema de
governar. No's pot dirigir a un home com
si fos un nen.

Tot això ja ho veig dir en el Congrés de
la Democràcia. Si no pot el partit governar
el partit, com podem aspirar a imposar el
Govern del poble pel poble?

Y ara anem a l'últim mal. Recordem aquell
rumor que s'exteix a alguns temps acusat
d'immoralitats. El rumor fou un clamorós
y després una ventada precursora de la tem-
pesta. Què devia fer aleshores el partit? De-
via portar a la barra als acusats, com en la
Convenció francesa. Devien esser pocs els
inimicables; però encara que no mes fos un
deu degradat y condemnat a perpetua
obscuritat.

No's va fer res d'això. Varem amar a la liti-
ta amb aquesta nota infamant y varem per-
dre. Escamotejarem l'assumpte. No's podia
enterrar el fantasma vivent de l'immoralitat,
perque lo què's diu no s'enterra. S'havia de
matar l'immoralitat y després si enterrar el
seu cadavre.

Així ha vingut la desunió. Com no havia de
venir? La protesta era natural. Y era jo
us dic que si aquesta protesta va dirigida
contra'l funcionament antidemocràtic del ra-
dicalisme; si va contra'l desig d'augmentar
responsabilitats y de que la llum se faci
sobre les suposades immoralitats; si es de-
beu de treure'l partit de les mans dels se-
ctors locals, la protesta es justa, noble y
convenent.

(Gran escàndol. Una part del públic aplau-
dis frenèticament, son els del carrer del
Vidre; altres protesten sorollosament amb
nuites increpacions, amb visques y moix
y rebombori. L'orador intenta parlar, però
es en va; s'esgarrialla, però'l públic no's
pacifica. L'orador ha de suspendre'l discurs
per mes de cinc minuts).

Atem a demostrar—pot ferse oïr per l'últi-
m el conferenciant—avem a demostrar que
som un poble lliure.

La paradoxa no convens a ningú. Cris
d'ara; ara! Altres cris;—que s'expliquin les
darreres paraules!

El partit nacionalista—logra dir el doctor
Antich—es un monstre devorador de que-
tes y caplils.

Això ho diu el conferenciant amb grans
protestes de que no

pública, el Socialisme i l'Autonomia, com a base del sistema polític renovador d'Espanya. S'hi exten l'argument, amb alguna interrupció que altra, però dominant a l'auditori i rebent el seu discurs amb un vol, després de parlar més d'una hora i mitja, fins a aconseguir en alguns punts, veritables acords de parulla i de pensament, fent aplaudir de tots els espectadors.

Acabà convidant a tothom a la lluita, però lamentant els homes que calguin per realitzar les idees.

La gent s'ent fent vint comentaris del discurs, però sense produir cap incident.

En un grup marxant als del carrer del Vidor. Un altre grup acompanya al conferenciant fins a un tramvia. La majoria dels que surten no fan cap demostració favorable ni contrària a l'orador.

El Dr. Antich parlà en castellà.

Una conferencia

Com oportunament anunciarem, el dissabte, dia 4, donà la seva anunciada conferencia en el Saló Consistorial de la Casa Consistorial de Sabadell sobre l' tema: «La organització política del Municipi i la seva funció en la vida dels seus funcionaris», el nostre amic, entès municipalista i conseller d'ajuntaments, En Camil Closa.

Amplia la competència que té regnadora i davant de nombrosa i molt triada concurrència que omplia el saló consistorial, parlà senyor Closa per espai d'una hora i mitja referent a les seves teories, altres cops expressant en quant al concepte que li mereix el Municipi, a l'Espanya, a la que donaria el Municipi com a entitat natural, la primera societat política perfecta, element generador de tota Nacionalitat; essent lo més notable al tractar del plebiscit de les Hisendes locals, una minuciosa i encertada crítica del projecte d'exercicis municipals quina paternitat s'atribuïx al actual què el Govern. El projecte portava al absurd economic, el circulo vicios, de què la Municipi, sense drets patrimonials i sense industries municipals, no podien establir altres serveis sobre els que imposar els drets o arbitris creats pel subdit projecte que quedà fet a migues a mans del conferenciant, què, de passada, l'il·lustrà amb una demostració gràfica al encoratjar que fou molt celebrada.

De dalt a baix, en tota la conferencia, fou afirmada la necessitat de capacitar els funcionaris municipals, cridant-los a preparar-se per la reforma, que a no tardar, han de sufrir aquells organismes, i l'exti de la qual depèn del valor d'els encarrregats d'implantar-la.

La notable tasca del competent conferenciant fou repetidament premiada amb els foris aplaudiments dels circumstantes que calorosament felicitaron al senyor Closa per la seva meritoria actuació, que donà salutats a tots els que pogueren sentir-la.

Miting patriòtic

Desde molta estona avans de començar l'acte regnava un gran entusiasme en les sales i possadors del C. A. de D. del C. y de l' E. La sala d'actes al entrar els oradors estava tapada de joves els quals saludaren a les distingides personalitats que havien de parlar en el miting amb un aplaudiment sorollós i abrigues a Catalunya.

El president del Centre E. Puig i Esteve pronuncià breus paraules que foren acollides amb grans mostres d'aprovació. Parlà desseguida el senyor Roselló de la secció de Propaganda, aludint a la festa dels Jocs Florals que portaren el renaixement català. Els joves no lluitaven de noves i noves maneres i noves vides eren cridats que son ells qui tenen de portar a Catalunya el triomf. Els joves deuen preocupar-se de les qüestions econòmiques, socials i polítiques, formant un obrisme català, ja que això representaria una gran potència per arribar endavant. La joventut deu estudiar i reflexionar, no dedicar-se solament a la distracció; els joves deuen fer que's multipliquin les seves enteses, els d'algunes que sortirien dels braços lluitadors. És indigne que'l nostre català se vegi desert. Deuen lluitar i catalanitzar per arribar a l'autonomia catalana (Ovació perllongada).

Don Ferrán Segura aplaudí la bona idea d'haver organitzat el present acte en la vigília dels Jocs Florals. La Joventut és la força vital dels pobles i la lleugera que germina, la que sent el batec de la vida del poble. En aquesta festa de joventut deu dedicar-se a la joventut, a la joventut que's precia, que troba una llengua foradora (ovació), que anyora l'Àfrica de la seva patria que li arrebraron, ella va anar en el poble per trobar la lluita joventut que plantà cara a l'Estat centralista i uniformista (ovació), que donà a les regions una configuració extrangera unanimitat actual, a l'organització d'una joventut, té d'esser constructiva. Deuen esser constructius per la patria. Hem de retornar altres que son els representants dels amics comercials que encara posen arreu el nom de Catalunya, heu d'esser pràctics i catalans també.

Acabà amb unes paraules del Maragall a la joventut. (Grans aplaudiments).

Sucessiu doctor Martí i Julià (ovació) i vistes que duren bona estona).

Ens trobem com sempre units per l'amor a Catalunya. Semblava que minivaren els sentiments patriòtics, però l'apassionada era exteri, se seguia aiment a Catalunya. Semblava que fent poc soroll s'alimava a Catalunya, però el soroll ja no's pot mantenir més, els sentiments patriòtics tornaran a arborar-se. (Aplaudiments).

La vetllada d'avui es una preparació espiritual a la festa de demà, la festa de la llengua catalana, encara no sobrana de la nostra terra. Parlem amb orgull del idioma català, però a vegades d'una manera romàntica. Ella hauria d'esser un instrument social i humà. Hem d'hablar la nostra llengua, però lois hem de procurar la seva perfecció, posseïda i desenvolupada. Per ella anirem a la vida universitària, cal posar-hi tot l'efort triant l'autenticitat d'altres llengües. El dia que's catalana, rebim la seva instrucció en català, allavors tot parlarem el seu llenguatge. I així ella podrà posseïr de la nota de relació internacional.

Els que son idealistes com ens diuen alguns volen que la patria sigui ella mateixa, que's redifinir la personalitat (molt bo) i allavors mi es venuda la patria, (molt bo, aplausos). L'expansionisme dels pobles no pot tenir un fi concret polític; cal que precedeixi a l'expansió, la tasca pacífica i benèdicta i que l'aroma de la seva virtut inondi la terra. Repetiscu i so fidel a les paraules: Catalunya, Catalunya, Catalunya (ovació) i així no vol dir acord exclusivista, com ho proba l'existència d'altres pobles, vol dir veritable construcció d'un poble (aplausos).

Demà com cada any arriben els Jocs Florals i m'ompliré del símbol de la festa, que's afirma; l'impuls de tot Catalunya que arreu s'expandeix donant fruits. Els que la fundaren no sabien pas de la transcendència que tenia la festa dels Jocs es una polseïda que unim tant per la reconstrucció i domini de la nostra patria. Dels d'altres no sabien pas de la durada i els gaudis d'ella. Els que son catalanistes no per dir el cap Estat, sinó per amor a Catalunya i per la seva glòria (ovació ardorosa). Hi venen a més de les lluites petites. L'acció catalana i d'un poc en poc anirem fent catalans objectiu magre d'empresa patriòtica.

Crear la ciència i Escola catalana, perquè Catalunya vagi al món, no es romàntisme. Això no es afirmació política, és afirmació nacional, valorable en la vida universal. El fet d'afirmar la nostra cultura és la seva civilització. L'afirmació política és un fet transitori, mai pot tancar una afirmació de renaixença nacional. Hem de venerar els grans homes, síntesis nacionals, com si ab ells hi fossin nosaltres mateixos. El ser patriota és un gran bo humà; del patriotisme no devenen les perfeccions. S'aconteixen canvis grossos i ab el temps el Mediterrani seria com abans el vehicle de la civilització; i allavors Catalunya també hauria renaixut i ella pot esser la dominadora de la civilització; ampar del comerç. I per això hem d'infiltrar esforços i entusiasme per les generacions que vindran darrera nostre. Catalunya, hem de voler que porti la direcció mundial, com abans (Ovació perllongada i crits de viva el Dr. Martí que l'obliguem a dirigir corrus paraules al públic).

Dr. Corolen es salutà ab aplausos. Dedicà un brillant paragraf a la festa de demà i a l'encertada vetllada d'avui. La joventut no es moria, potser espera el crit de ressorgiment. Hem de ser idealistes i entusiastes com a joves, els pobles per avançar ho han d'esser. Les grans unitats, imperial i religioses foren rompedores; sorprenen les nacionalitats, les llengües reventen i amb elles les literatures i també se volgué abans a Catalunya que triomfava.

Deseriu admirablement la renaixença catalana, després de l'indiferència d'abans que permeté que se prohibís el teatre català. Però de l'indiferència ne vingué l'entusiasme d'ara. Els que's diuen defensors de la parla castellana són els que la parlen i escriuen castellà. Per això els que escriuen en castellà solen esser els més ignorants.

A Catalunya se li diu que té raó, que's hermosa però no se li concedeix res. Quan vol concedir-nos no se li pot concedir, no se li pot concedir cap subjecció.

Elogià al Dr. Martí i Julià pel discurs, entre aplaudiments del públic. Davant del problema de la nostra nacionalitat, no hem de debilitar mai. Procurém omplir l'instint nostre; el sentiment nacional no morirà mai, no pot morir. (Ovació).

Sucessiu l'acte ab l'himne dels «Segadors» que foren cantats ab ardorós entusiasme.

Questions municipals

La Minoria Lerruxilla

Els radicals capitanejats per en Serrallana i en Mir mantenen el propòsit de continuar l'interminable debat suscitat per ells en la sessió consistorial darrera.

Estan enfrontat contra l'arxibis, contra la regidoria del carrer del Vidor, contra les minories dretista i esquerrana.

Volien dificultar tota obra administrativa, plantejant estèrils debats, al·lavorant als que han quedat ineficacment dictàmens dament la tasca, servint les passions més baixes.

Aquesta conducció no té cohesió ni respon a cap norma lleítima ni pura. Els corrents dels Lerrux representen a l'Ajuntament l'obra d'obscure i de desordre, l'oposició al treball seriós i fecund, la lluita entre les minories que formen el Consistori. An els se, en primer terme, l'abús dels dictàmens deturats en una duana odiosa.

Per això cal cridar l'atenció de l'opinió pública, de la premsa i dels regidors desfogats de realitzar i afavorir la vida administrativa de l'Ajuntament, per que procurin evitar procedes per la necessitat de curar el malum de l'obscure i de desordre, la lluita entre les minories que formen el Consistori. An els se, en primer terme, l'abús dels dictàmens deturats en una duana odiosa.

La consignació personal

Res tant curiosa i allora tení instrucció com l'extensió dels aments de sons, sobressos i drets personals del personal de l'Ajuntament.

De fa molt temps dits aments son constants. Però en el darrer llibre l'abús ha sigut tant més reprovable en quina ha tingut lloc, en part, per afavorir injustament als més influents sobre el lerruxisme i en quina ha contribuït a dificultar la vida financera de la Corporació municipal.

L'ament de les consignacions del personal va esser, en xifra rodona, de 524.000 pessetes en 1911 i es de 373.000 pessetes en 1912. La millora, en part, s'ha reparat bé, però en part molt malament. Tota ella ha sigut, no racional, sinó arbitraria. Després d'ella, han quedat en peu les desigualtats més irritants i les deficiències i les influències procedes per la necessitat de curar el malum de l'existència. El milió de pessetes ament en el bié passat constituïx un gran obstacle de la revisió dels sous, que ha de consistir essencialment, en la vençalla i la millora dels empleats mal retribuïts, lo mateix els de planilla i oficina que's de brigada, però que s'ha de realitzar en termes tals que no impliqui una càrrega financera injusta i insostenible.

Es de notoria urgència posar remei an aquesta greu situació. Ha de reduir-se, per medi de amortitzacions naturals, l'excessiu personal a les ordres de l'Ajuntament, engendrunt així una economia que pot arribar a alguns milions de pessetes. I part d'aquesta economia ha de consignar-se als aments inclouïbles, impensables per les necessitats de la vida, però en ella i indecoroses que Barcelona conservi en els seus pressupostos un nombre abrumador de sous mesquins.

III Concurs medic-escolar

Repartiment de premis

L'Institut Médico-Social de Catalunya celebrà la seva sessió extraordinària per a procedir al repartiment de les recompenses de son tercer concurs medic-escolar. Obert l'acte, el secretari de l'Institut, doctor Font, llegí una lluminosa memoria respecte dels treballs del Jurat, format pels doctors Cabot, Martínez Vargas, Viura, Queraltó i Fontbona, la llista dels dictàmens presents i el veredict per la concessió de premis; fou notat la transcendència dels toms proposats, la correlativa ordenació dels quals constituïx un programa de sociologia mèdica, i resultà en selectuosos termes la tasca dels estudiants.

Acte continu s'obrien els corresponents plecs, resultant premiats els senyors següents: Premi Joaquim Bonet, (50 pessetes). En Joan A. Wenberg Alcobé, natural de Tànger i alumne del quart curs.

Accésit 25). En Mamel Corretjer Sagrada, de Barcelona i del quart.

Primera menció honorífica (10). En Josep M. Poyri Rocamora, de Reus i del quart.

Segona menció honorífica (10). En Manuel Navarro Ferré, de Valencia i del tercer.

Primer diploma honorífic. En Francesc Espriu Subirà, de Barcelona i del tercer.

Segon diploma honorífic. En Prins Morera Farré, d'Igualada i del quart.

Després, el doctor Martínez Vargue pronuncià un discurs sobre l'educació de la joventut, fent remarcar el desenvolupament en que es té a les futures mares de família, a nostres joves, a les quals se crea primer, tocar el piano o qualsevol altre instrument musical, jugar a diversos esports, etc., però, que en canvi, no saben tan sols fàcia un infant no és més elementals preceptes d'higiene de l'alimentació.

En eixes condicions, amb educació tan sense basa, car se debia en absolut oblit tot quant té relació amb la funció més transcendental de la vida de la dona, la maternitat, res més veure la llur plena bellesa, posant sobre les tantes un espectacle de vida deformada, massa fosca o massa lluminosa. Lo que hi ha es que hem caigut en el vici de trobar realista tot lo que ens mostra les lleis i aspiracions de la vida, i de pendre per idealissimes, per spoississimes lo que ens cania l'alegria del viure. Concebim el realisme com tenebrós per força i aquest es el punt de desviació, el moment en que deixem el bon camí de la nostra veritat.

Aquesta digressió, que potser no es prou precisa i lo clara que jo voldria, deu tallar-se per venir a la conseqüència en que devia acabar. En Puig i Ferrater es un idealista. D'altra manera fóra poeta? És a dir, els seus ulls no poden veure les coses tals com son per molt que s'esforça en mirar-les; els seus ulls d'artista van sempre més enllà de les coses i quina ha d'expressar lo que ha observat dia molt més de lo que és la realitat. A l'observació s'hi barreja, en ell, l'imaginació que treballa amb tanta força com la lògica, com el sentit natural que pot trobar posar res de les coses. Ell bé prou té el tacte sempre de peus a terra, de caminar sobre la realitat, però l'idealisme—que no es mal com la realitat mateixa a no una figuraació de la realitat—deu sempre la empremta d'una generosa i més rica visió. I la visió pot més que la realitat que arriba l'hora de donar vida a l'obra. En Puig i Ferrater treballa les matèries que l'observació pot oferir, i sols amb aquestes matèries de lo que ell pensa que's la vida real; però les seves ments al treballar transmeten a la matèria el foc del seu esperit, i la matèria surt de les seves mans idealitzada. Així es com en les seves obres, en aquestes drames de tènica tan sobria i robusta, sentim una olor forta de carn humana però també hi sentim una halena idealitzadora, que no ens ve pas dels personatges, si no de l'ànima del poeta. Ja ens ha dit ell mateix alguna vegada com a mite que'l poeta se fixa en la realitat externa, se fona en la seva obra lo ideal i lo real, i com l'ideal resplandeix amb més força com més s'afirma en els seus en la realitat, i com fins les obres que més abstractes semblen tenen arrels profundes en vida. En Puig i Ferrater les sab fondeja aquestes dues forces—diverses però no contraries—de la vida real i de la vida imaginada i del llur encontre s'eleven s'altres guspies ardides, punts de llum que ens diuen, amb la veu encara un poc vaga com es vasta i plena la vida pel que sub comprèn el sentit.

L'acció de el gran Aleix se desenvolupa en dos actes construïts d'una manera ben diversa, com els tres primers i els dos darrers actes de «La dama enamorada». El primer acte es d'una continuïtat i d'una vívida i gosa sabor de realitat que'l fan semblar breu. En el pati de la casa de l'Aleix homs i dones del poble passen per iniciant-se en el caràcter dels personatges principals. El fill, en Lluís, té de mala manera a un pidiol, el boig de Mons, que després d'haver recollit alguna malparada de son pare, del gran Aleix. En Lluís sofreix per l'anomalia de son pare, massa franc i obert, pasional, i tot orgullós per la manera amb que tota l'anomalia: el gran Aleix; i fa lo que pot per allunyar de la casa als alegres amics de son pare. La mare, Sofia, deu estimar al seu home té una cosa que no la deixa viure; es engelosida i ha devingut esquerpa, malignit i desgraciada. Els gels en ella prenen un aire de tragedia, li han malmet la bondat del cor i en tot lo que la volia hi veu quelcom que li es contrari. La filla Noèmia es la dona que s'ha donat tota ella al amor: se sent dolia d'amor i sense pensar en altra cosa s'ha confiat a son amant. De sobre el gran Aleix arriba. Ve tot content de tornar a veure als seus després dels dies que ha estat corrent d'una banda a l'altra per les seves negociacions. Tracta en cavalls i en tota la comarca, no hi ha qui pugui com el oblidar de millors. Es un orgull per ell com ho és el que li parin bé de son fill Lluís, com és el que totes les boques somriguen i les ments se li mostrin franques i amigues.

En eixes condicions, amb educació tan sense basa, car se debia en absolut oblit tot quant té relació amb la funció més transcendental de la vida de la dona, la maternitat, res més veure la llur plena bellesa, posant sobre les tantes un espectacle de vida deformada, massa fosca o massa lluminosa. Lo que hi ha es que hem caigut en el vici de trobar realista tot lo que ens mostra les lleis i aspiracions de la vida, i de pendre per idealissimes, per spoississimes lo que ens cania l'alegria del viure. Concebim el realisme com tenebrós per força i aquest es el punt de desviació, el moment en que deixem el bon camí de la nostra veritat.

Crònica de Teatres

TEATRE DE CATALUNYA (ELDORADO)

Estrena de «El gran Aleix», drama en dos actes de J. Puig i Ferrater

Desde l'estrena memorable de «La dama enamorada» veiem tots que era son autor el qui havia d'aixucar i avariar la vella poia en contrada en les luites del nostre teatre amb un vent que de fora li venia. La seva visió de les coses humanes tenia una agor i una cruïda en «La bagassa» que després se afuava per devenir descripció de tortures antiques en «La dama enamorada». Aquestes tres obres, les més personals de l'autor, eren les tres primeres files del seu camí. Amb el gran Aleix, acaba de fixar-ne una altra, ben forma. Però es una obra, aquesta, que no pot dirnos quina es la darrera, l'actual orientació de Puig i Ferrater perquè ja fa dos anys que els programes de teatre català l'amenaven sense arribar a fer-se l'estrena. L'impressió produïda, encara que sigui retrospectiva revelant-nos un moment ja passat de l'evolució del poeta, fa més vives les ganes de conèixer quina es el seu moment actual, quina la seva obra ressona. Perquè el gran Aleix es un pas més ament de la caminada que, com en gèrm, era tota indicada en «La dama enamorada»; es l'expressió d'aquella mateixa principi de que no ha de ressonar sobre les tantes ni una paraula que no sigui plena i potentadora com una entonació mateixa, de que ha de tenir cada paraula un valor determinat amb una exclusió absoluta de tota divagació lírica o de tota divagació vulgar. La vulgaritat en els caràcters pot ser una font de fortes bellesses plàstiques, quan un tipus n'es representació en l'obra d'art—com en les teles del pintor Carrière o en les novel·les de Máxim Gorki—però mai ha de confondre l'expressió de la vulgaritat amb la vulgaritat de l'expressió, encara que això sembli desordenadament un joc de paraules. Lo vulgar es tan humà com lo heroic; potser més humà, perquè es més comú. En el realisme ha d'haver-hi, doncs, més vulgaritat que heroicisme. Contra la generació de la novel·la romàntica s'aixecarà sempre l'exemple del gran Guy de Maupassant, com també ha de posar-se contra la apoteosi, forçada del naturalisme de Zola. Paralelisme ha de sostenir-se el teatre lo que reculli una veritable vulgaritat de les coses contra lo que vulgui exaltar una sublimitat imaginària en les accions; lo real es sempre un llessó més profícua que lo artífic, perquè té naturalment la virtut de convèncer. El perill que pugui tenir aquesta tendència es l'exageració de la vida ordinària, l'exageració de la vulgaritat per obta un efecte de realitat, perquè llavors se torni un artífic pitjor. Artífic per artífic val més el de lo gran, de lo heroic, de lo extraordinari. En darrer terme tot això lligat a la manca de temperament que tingui l'autor: si es naturalista, si veu les coses en lo que tenen d'apare, de dur, i en lo que tenen de dol i de plaent, podrà mostrar en

per allí ont ell vagi. Ha dut una gran vida; en vi i en rialles ha emersat lo que el treball li deixava de temps; té molts amics i fama de que moltes dones de la rodalia han estat seves algunes voltes. L'oposició entre la dels caràcters de l'home i la mare, que's passen els anys de fort amor, ten que en corpes espel fora de casa i de que en ella treballassin els gels lentament i consentint-la. Aquesta vegada l'Aleix d'el sobre la sella del seu cavall un ballet. Diu que l'ha trovat pel camí. La Sofia creu desseguida que lo que d'una casa es un fill, i contra'l ballet se concentra el seu odi per un moment. Lluís i Noèmia, com sempre, se inclinen a donar la mà al pare i la mare, sentint-se sols ha de desfogar-se i crida: Noèmia, l'Aleix no ha sigut mai el teu pare.

Aquest acte primer trenca les convencions escèniques acostumades. No cuida l'autor de Nigar les escenes, sino que les tilla cridanament quan hauria d'implorar paraules inútils per anar-les. El diàleg es fort, clar, concis i a vegades per d'un relleu d'expressió extraordinària. Els caràcters se'ns mostren sense complicacions, es una impressió de sensació, de pla, de rigidesa la que donen.

El segon acte té un altre aire. Els caràcters continuen iguals, però la construcció de les escenes es més vaga, més dolosa, el relleu s'abaisa una mica. La Sofia, en la coga dels seus gels, veient un fill de l'Aleix en el ballet que aquest dia trovat a l'etzar, se val de la brutalitat sensual del boig Mons per treure de casa. El boig de Mons ho fa veure pels pògus viure d'almoines, i per l'excitació de sa vida solitaria sent el desitj d'una paga que no sigui de menjar i beure. La Sofia intenta vèndres, quan en Lluís la trova que porta p i vi cap a l'hort. Berredat amb aquesta part de l'acte, com una acció dintre una altra, hi ha la de la filla, la Noèmia, que al veure que no es a casa seva, que ha viscut enganyada a s'arria a la terra de son amant si aquest la volia. L'ament no gosa a endur-se'n, i ella s'omí a la casa de sa mare ont les paraules de son germà, den Lluís, l'aconsolet. Sols la mare ho voldria que se'n anés; també de por d'ella, també de por de que s'omís de l'Aleix, que estimi com a dona a qui estimava com a pare. L'acció queda a n'ar, com si hagués perdut l'orientació, quan, sobtadament, els crits den Lluís ressonen desde l'estable. Un cavall malalt, que l'Aleix curava, li ha donat una cosa sobre'l pit. En Lluís s'apressa a sa mare: «Li ha donat un cop de puny al prim de la panxa i el cavall ha clavat la còssa» i l'Aleix mor mentre la seva dona diu l'horror que li farà tot lo que el voltera a n'ell, al seu home.

Es una tragedia, aquesta, que surt de les limitacions ordinàries imposades a la obra dramàtica. Més que una acció son varies accions fragmentàries entrelligades, tal com s'obtenen en la vida ordinària. D'aquí el seu aspre realisme i també la manca aparent del sentit. No comença ni acaba; no deixa que per les paraules dels personatges l'espectador pugui ferse càrreg de lo que volia expressar, sino que deixa un marge a la penetració de cadascú. Son uns quadros vius dels quals cadascú pot treure lo que vulgui. L'autor hi ha posat el moviment; però l'espectador ha de descobrir sota la superfície de l'obra'l seu secret.

L'interpretació i la presentació de l'obra excel·lent. Dels artistes al remarcar la Carme Roldán en el paper de Sofia, i en Carles Capdevila en el de Lluís, perquè un i altre n'han fet un perfecte estudi de característics, adaptant-se a uns papers amb una admiració.

ALEXANDRE PLANA.

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

CASADESUS

del Dr. CUIXART

— TONIC RECONSTITUENT —

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

De gran valor a l'època de la crecuda dels nens, 250 pta. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Barna

ESPECTACLES

Teatre Circo Barcelonès
Teatre Apolo

GRANS CINEMATOGRAFES
Sessions completes de quatre a set tarde y de nou a dotze nit.

PREUS POPULARS
20 PELICULES, 20

de veritable estrena, entre elles,
LAS TRES SULTANAS

MINISTRO Y SUFRAGISTAS
CAPTURA Y MUERTE
DEL BANDIDO BONNOT

PROGRESOS DE LA PRESTIDIGITACION
per Max y Prince

LOS MARTIRES DE LA VIDA
y altres de novetat.

Teatre Tivoli Avui, dilluns, a una quart de sis tarde.—Butaques, 0,70, entrada 22 cènt.—Precios vermoult.—Primer: «El fresco de Goya»; rialla continua. Segon: «El príncipe Casto», ovacionats tots els números.—Nit, a una quart de deu.—Butaques 2 ptes.; entrada, 32 cènt. Primer: «El fresco de Goya». Segon: «Exits» (3 actes)

La corte de Beatriz

Partitura aplaudida en els primers escenaris del món.—Decorat nou y esplèndid. Divendres, 10, estreno de la sarsuela de Arniches G. Alvarez y Lleó, «El cuarteto Pons».

TEATRE CATALÀ ROMEA
Avui, dilluns.—«La Divina Providencia y «La Ricadora».

Dimecres 8: Estrena de «Lucifer».

Teatre de Catalunya

(ELDORADO)
Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans
Avui dilluns, a les nou:
Les dues obres noves, en tres y dos actes,

El Despatxat y El Gran Aleix
EXIT EXTRAORDINARI

dels celebrats autors Santiago Rusiñol y Joan Puig y Ferrater.

Demà dimars.—Funció popular a meitat de preu, en compliment del compromís del Sindicat d'Autors amb l'Excma. Ajuntament.

Les dues obres noves
EL DESPATXIAT Y EL GRAN ALEIX

Dissabte pròxim: Estrena de la comèdia en quatre actes, de Josep Pons y Pagès,
EN JOAN BONHOME

Gran Teatre Espanyol
Exit de la companyia d'òpera Città di Firenze.—Avui dilluns nit, a una quart de deu. Per última vegada,

Boccaccio

Demà, soiree sensacional.
Gasta Susana

Se despatxa a comptaduria.

TEATRE CÒMIC—Gran companyia dirigida per Ricard Güell y Julià Vivas, de la que formen part la genial Pilar Martí, Angelina Villar y Pep Vinas.—Avui, dilluns 6 de maig.—Nit a les nou. Especial, 35 cèntims. El millor car-

tell de Barcelona.—1.ª La mujer moderna opera en tres actes de grandios exit; la millor y la més moderna.—2.ª El nostre segon exit, la sarsuela en un acte y vuit quadres,

El refajo amarillo

Protagonistes, Pilar Martí y Ricard Güell, Gracia, Art, Couplets. Emoció y amicitat. Un verdader triomf.

Demà passat, dimecres, definitivament debut de la més sensacional atracció, la inconcebible,

CARRERA AEREA D'AUTOMOBILS

Espectacle emocionant. Sense augment de preus. Vengintse cartells.—Se despatxa a comptaduria.

Cinematògrafs

Gran saló cine Doré

Avui dilluns, hermes programa de pel·lícules

4 colossals atraccions, 4

LA SIKORA, amb sos coloms ensinistrats. LA CHAVALA hermosa cansonetista. ARLOW and DUMES, Barristes excèntrics nous a Barcelona.—Ovacions continúes a la genial y eminent cantantia

Exit
La Torrerica Exit

Ovacions
Paquita Escribano 7 maig

Ideal Cine

Corts, 605 y 607, entre Passeig de Gracia y Rambla de Catalunya.

Avui dilluns, programa extraordinari 4.000 metres. Preciosos estrenes.

UN MISTERIO (Lux)—L'hermos drama de la casa Gaumont, metres 4000 metres.

—LA OTRA—y la sensacional pel·lícula de 1.000 metres de la casa Nordisk

DE CARA A LA SERPIENTE

Exit de les pel·lícules de novetat «Captura y muerte del bandido Bonnot» y «La catástrofe del vapor Titanic».

Concerts

Palau de la Música Catalana
Avui, tot el día a la taquilla. Dimecres, 8, II CONCERT per la

Orquesta Sinfónica de Madrid

Director: E. F. ARBÓS.
Programa: MOZART; BEETHOVEN

WAGNER, BACH, LISZT

Continua obert l'abonament y despatx de localitats, per l'II concert, avui dilluns, de 4 a 6 tarde a l'Administració del Palau.

MUSIC-HALL - LA BUENA SOMBRA - GIMNOL, 3
Nit, exit creixent de Mlle. D'AX, Mlle. OXA

TRIO DEL MONTE.—MINGORANCES.—BEATRIZ CERVANTES.—DELPRAD.—MAURI

CIA y resto de la gran troupe franco-anglo-espanyola. Ultims dies de la gran revue «L'amour guérit tout».—Entrada lliure.

Edén Concerti-Music-hall Parisenc

ALDÁZAR ESPAÑOL. — 7, Unió, 7
Totes les tardes, a les tres: Gran troupe de Varietés.

Totes les nits, a les deu **La 2ª Revue de l'Alcazar** (Grandios exit)

DIVERSIONS PARTICULARS

LA RABASSADA MUSIC-HALL

Tots els dies, selecta funció de 10 a 12 nit, per distingides artistes.

HOTEL-RESTAURANT

obert día y nit. Gabinetes particulars. Cuina de primera. Servei a la carta y cuberts desde cinc pessetes. Telefou número 7643.

Concerts

en el Saló Menjador del Restaurant de 1 a 3 tarde y de 5 a set nit. (Five o'clock tea) per una orquesta de professors dirigida pel mestre Pérez Cabrero.

Atraccions Americanes

Scenic, Railway, Water Chute, Bowling, Alloys, Cake-Walk, Casa Encantada, Palau de cristall, Palau de la rialla. Passeigs, etc.

Tranvia directe desde la Plassa de Catalunya a La Rabassada.

Saturno Parc

Gran exit de totes les noves atraccions. Elegantisim café ab selecte y esmerat servey, especialitat en la horquilla valenciana.

Espléndid Bar. Teatre Cine. «Els Urals», «Chuttes», «Plataforma de la rialla», «Water-gan ab ascensor y tres canals», «Tobogan amb escala diabòlica», «Carroussel Parisenc»

«Columpi y Sport», «Walk», «Aereo Sports», «Ferrocarri miniatúra», tir de coloms automàtic y original pim, pam, pum. Tots els dies tarda y nit, amenitzant l'hermosa música del Regiment d'Alcàntara.

Entrada de passeig, 10 cèntims.
Desde les 3 tarda y desde les 9 nit.

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2, 10.

FILLS DE F. MAS SARDÀ

RAMBLA DEL CENTRE, 23. — BARCELONA

ESQUELES MORTUORIES

SEN'ADMETEN AN AQUESTA IMPREMTA, FINS A LES TRES DE LA MATINADA

Els vòmits, coragros, ardors, inapetencies, pesadesa, bilis y dolors de l'estómac, cintura y esquena, etcètera, desapareixen al següent dia de usar el

ESTOMAGO ARTIFICIAL

De venda a totes les farmacies y Drogueries

Desapareixen en tres dies les **dispepsies, gastralgies y ocatarrs gástrics**, com ho certifiquen milers de curats. Refusen com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya, J. Uriach y C.ª Barcelona

HERPES (Interns y externs)
Escorbúls, Tuberculosi, Rouma, Gota, Mal de podra, etc., se curen radicalment amb el Aixerop antihumoral

Purificante R. Saez

Amb el seu ús desapareixen ràpidament els **pluors, taques, grans, escames** y demés manifestacions de la pell, les **granulacions, plaques y ulceracions** de la boca y les obertures naturals, y els **dolors** de les articulacions y els ossos.

De venda a les farmacies: Hospital, 2; Princesa, 1; Rambla de les Flors, 4; Pelai, 9; Escudellers, 75. Dipositaris, Dr. Andreu y J. Mullerat. Consultes gratuïtes amb el metge R. Saez Domènech, plassa Bonsuccés, 2, pral.

OBESITAT (excés de greix)
Se combat y se curen les malalties propies dels obesos amb l'Aixa
Top Fundent de la grassa sense donar lloc a males conseqüències

Obesífugo R. Saez

Amb el seu ús, els obesos, sense privar-se de menjar y beure lo necessari, enflaqueixen, y sense subjectar-se a exercicis fatigosos disminueixen la grassa y s'aprimen, desapareixen les molesties y curantse les malalties que sofrien.

El ramol espasmodic del metge R. SAEZ DOMÈNECH són de composició vegetal y del tot olerables. — Constant 57 anys d'exit y milers de curacions.

MALALTIES URINARIES
Irritacions, prostatitis, cistitis, estranyiments, etcètera, se curen, siguin recents o antigues, amb les píldores vegetals

Flujolida R. Saez

Amb el seu ús paren a les poques preses la coïssor y la freqüència d'orinar, desapareixen les secrecions anormals y les mucositats de la orina, que s'expellexen fàcilment y sense sediments, y els malats amb la salut recobren el tò y vigor perduts.

Abans d'anar a la torre ZAMPIRONI
compreu una capseta de
Se ven a totes les drogueries y basars. — Agents a Espanya: **J. URIACH y C.ª - Barcelona**

Descobriments sensacional

URACIÓ DE LES MALALTIES DE LA PELL Y TAMBE DE LES LLAGUES DE LES CAMES

La pell - Mals de les cames

Avui de LA URACIÓ

Després de 15 dies de tractament

Heven senyalat als lectors d'aquest periòdic el descobriment sensacional del senyor RICHELET, apotecari y químic a Sedan (Fransa), en lo que toca a les malalties de la pell. Heus aquí la llista d'aquestes malalties que han estat curades després d'alguns dies per aquest tractament meravellós.

Escama, brans, impetigos, acnes, sarpullidos, prurigos, rojors, sarpullidos taríncoos, sycois de la barba, picors, varices, llagues varicoses y escames variades de les cames; malalties filitiques.

Aquest meravellós tractament exerceix a acció tant sobre'l lloc ont se localitza'l mal, com sobre la sang, que després d'alguns dies, se troba transformada y purificada.

Tots els assaigs han tingut bon exit, y no ha sobrevingut jamai una recaiguda després de la curació.

El preu del tractament és proporcionat a totes les condicions de la fortuna. (Hi ha també un tractament pera nois de tres fins a setze anys.)

El senyor RICHELET acaba d'instalar dipòsits a totes les farmacies y drogueries d'Espanya.

Un follet, en llengua castellana, tractant de les malalties de la pell serà enviat gratuïtament pels dipositaris a totes les persones que'l demanin.

Pera obtenir també gratuïtament aquest follet n'hi ha prou ab dirigir-se

A SR. L. RICHELET, 13, RUE GAMETTA, SEDAN (FRANSA)

BARCELONA.—SENyors VICENS FERRER y C.ª, Comerç, 60; farmacia y drogueria y la seva sucursal.—SENyors FILLS DE J. VIDAL y RIBAS, Moncada, 21, farmacia y drogueria y les seves sucursals.—DOCTOR ANDREU, Rambla de Catalunya, 66, farmacia.—SENyors URIACH y C.ª, Moncada, 20, drogueria; SENyors RIUDOR y PARÉS, Porta de l'Angel, 14, drogueria.—D. JORGE SAADELL, Estrella, Rambla de les Flors, 4, farmacia, (Centre d'específics)—D. VI-LADOT, farmacia.—D. ANTONI SERRA, farmacia.

Gran Diploma de Honor y 10 Medallas

RELOJ ORION AFIRMACIÓ CRONOMETRICA

VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

A PLASSOS
Mobles, Silleries, Làmpares, etc.
—Carrer de Sant Pau, 54—

MOBLES DE JORBA

Exposició de totes classes en un grandis magatzem y taller
HOSPITAL, 101

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors desde'l 1 per 100 anyal, en llistres, propietat, industrials y comercials, desde'l 125 per 100 al any.

DINER en 2.ª hipoteca, indefinits y parts indivisis, y sobre genres, pianos, carratges y tota grania que convenga. Rambla de Santa Mònica, 4, entressol.

LES PÍLDORS ANTICLOROTIQUES

CASADESÚS

del Dr. GUIXART

curen la clorosi, pobresa de sang, colors esblaimats, desbarregos peribidics, etc.; 2 pessetes capsa per tot arreu y Arc del Teatre, número 21

50 ANYS DE GRAN ÉXIT

EL NOU BLIXX REGENERADOR

Preparat per B. PIERRE, perfumista

Es l'únic y veritable que dona immediatament la caiguda dels cabells.

No es un tint, sinó que conserva y fortifica els cabells. És el millor remei pera destruir la caspa.

Usa l'elixir quan els cabells comencen a caure.

Una Felixa pera obtenir un creixement abundant.

Aquest cèlebre BLIXX REGENERADOR no es un de tants procediments que deuen la vida al casuisme, al lura de cartells.

Preu: TRES PESSETES franc.

De venda a les perfumeries y drogueries y a Madrid, Carme, 2, perfumeria.

Dipòsit principal: Rambla del Mig, 14. Per l'unió de Baltasar.

(Davant el carrer de Ferrán)

OSIN LA REINA DE LES TINTURES

DE B. PIERRE

Perfumista de París

La vegetal progressiva dona tots els colors. A les sis o vuit aplicacions agafa el cabell el color natural. No toca la roba. Preu: 4 pessetes franc.

INSTANTANIES: castany, negre y castany obscur, 4 pessetes capsa pera la barba y pera el cap, 6.

De venda: Rambla del Mig, 14. Perfumeria de P. Baltasar.

Succesor de l'antig establiment de R. BAUD GERMAIN, Rambla del Mig, número 14, perfumista.

PERA curar o TOS

aliviar la

particularment en els casos de catarros y constipats, recents y crònics, ocasionats o empitjorats pel fred y l'humiditat, preneu la renomada PASTA PECTORAL del doctor Andreu, quals efectes expectorants, demulcents y calmants, són sempre segurs y ràpids.

ELS ASMÀTICS trobaran també un remei segur pera calmar immediatament els atacs de AUFEC

per violents que siguin, amb els CIGARRETS BALSÀMICS, y a benefici dels PAPERS ASSOATS, reposaran tota la nit amb sols cremar-ne un diatre l'habitació.

Aquests medicaments de fórmules publicades els trobaran en totes les farmacies de tots els països.

EMPRESA DE POMPES FUNEBRES

LA EGIPCIA

Societat Anònima

La més important d'Espanya — 29 sucursals ab telefon — Central, Pelai, 44 telefon 1,113 — Economia veritat en els preus

Important: **LA EGIPCIA** es l'única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte sense que sigui prèviament desinfectat.

Nota: Esmerat y ràpid servei tant en la capital com fóra d'ella.

Torns y eines de precisió
peramecànica y rellotgeria

Torns pera aficionals

REPRESENTANT
dels torns y eines de precisió

Wolf, Jhan y C.ª
y de les acreditades

mes suisses marca **Matthey**

Franco Layrol

P. MADON, NÚM. 1, PRINCIPAL

Spoechen Sie deutsch?

La Academia Berlitz ensenya a parlar y a escriure en poc temps y per pocs diners l'alemany y altres idiomes

Llissos particulars y colectives.

Llissó de prova gratuita. Demani V. el prospecte, envio gratis a

The Berlitz School

Pelai, 58.- Barcelona

FORA PÈL MOIXÍ

ELS POLVOS COSMÉTICS DE FRANC trenen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es útil

basin a les senyores que tinguin pèl moixí (vellut) a la cara y braços, pera que així pugui destruir-lo.

— 8.ª curia certificant per cor: 350 ptes. en LLURANA de GRAN UN POT, 250 ptes. — 6.ª curia certificant per cor: 350 ptes. Mura o segell de correu

Farmacia Borrell

CONTE DE L'ASSALT CARRER NOU, NÚMERO 52 — BARCELONA

FENOL COMELERAN

LA MODELO • Venta de joyas de todas clases a precio de ganga • **Puertaferriosa, n.º 20, 1.º**

Es el millor desinfectant, antiepidèmic, antihemorràgic, cauterizador e insecticida. El preservatiu més eficaç del **CÓLERA - TIFUS - VEROLA, ETC.** Cura tot seguit les cremadures, ferides, panallons, clivelles, sarna, brans, picadures, mossegades, mal de caixa, etc. Végis el llibret que acompanya a cada frasc. Se ven a totes les farmacies y drogueries. Dipòsit: Central: J. Uriach y C.ª Moncada, 20. Barna.